

Kom- mentti

Dilemma ry

Unioninkatu 40A, 00014 Helsingin yliopisto

11.9.2012

<http://dilemma.fi>

Dilemma ry:n kommentti koskien valtiotieteellisen tiedekunnan tutkintorakenteen uudistamisesta

Tässä on Helsingin yliopiston kaikkien filosofia-aineiden opiskelijoiden ainejärjestön, Dilemma ry:n, kommentteja valtiotieteellisen tiedekunnan tutkintorakenteen muutoksesta eli ehdotetuista 25 opintopisteen yhteisistä opinnoista tiedekunnan opiskelijoille. Ensinnäkin haluamme tuoda esiin ongelmia, joita näemme uudistuksessa olevan, eritoten filosofian opetuksen ja opiskelun kannalta. Toiseksi tuomme esiin kysymyksiä ja ehdotuksia, joita toivomme otettavan huomioon uudistuksen mahdollisesti edetessä huolimatta sen saamasta kritiikistä.

Kuinka tarkoituksenmukainen uudistus on?

Haluamme edelleen kyseenalaistaa 25 opintopisteen laajuisten yhteisten opintojen tarkoituksenmukaisuuden. Ensinnäkin kysymme, millä tavoin yhteiset opinnot tuovat tiedekunnalle säästöjä – tutkintorakenteen uudistusprojektin perimmäisenä motiivinaan lienee pyrkimys säästöihin? On toki hyvä, jos resurssipulassa pyristeleviin aine- ja syventäviin opintoihin onnistutaan tavalla tai toisella panostamaan aiempaa enemmän tekemällä säästöjä perusopintojen kohdalla, mutta tämä ei silti saisi vaikuttaa perusopintojen laatuun ja relevanssiin. Ehdotetussa uusitusjärjestelmässä yhteiset opinnot tulevat olemaan niin ylimalkaisia, ettei yhdenkään oppiaineen pääaineopintoja voida korvata niillä, ellei opintojen laadusta haluta radikaalisti tinkiä. Valtiotieteellisen tiedekunnan opiskelijat joutuvat siis j o k a t a p a u k s e s s a käymään oman pääaineensa perusopinnot, aineopinnot, itse valitsemansa sivuaineet ja uuden pakollisen sivuainekokonaisuuden. On totta, että viimeksi mainittu tuo jokaiselle opiskelijalle 25 äärimmäisen tehokkaasti tuotettua opintopistettä. Samaan aikaan opetettavan materiaalin määrä ei kuitenkaan edes paperilla vähene, vaan päinvastoin kasvaa. Missä ovat haikaillut säästöt?

Onko pakollisille yhteisopinnoille harkittu vaihtoehtoja? Esimerkiksi velvoittamalla kaikki valtiotieteellisen tiedekunnan opiskelijat käymään 25 opintopisteen edestä muiden tiedekunnan oppiaineiden johdantokursseilla – kuten Jyväskylän yliopistossa tehdään – saataisiin kandidaatintutkintoja laajemmiksi ilman, että on järjestettävä uutta opetusta.

Kom- mentti

Meitä huolettaa myös sivuaineopiskelijoiden kohtalo. Toivomme, etteivät 25 opintopisteen yleisopinnot tule pakollisiksi heille, sillä moinen kokonaisuus vaatimassa opiskelijan aikaa itse kohdeaineen opinnoilta laskee huomattavasti valtiotieteellisen tiedekunnan oppiaineiden houkuttelevuutta sivuaineena. Tämä olisi kohtalokasta erityisesti pienelle käytännölliselle filosofialle: pakolliset yleisopinnot saattaisivat ajaa osan potentiaalisista sivuaineopiskelijoista teoreettisen filosofian pariin, vaikka heitä muuten kiinnostaisi juuri käytännöllinen filosofia.

Filosofian opetuksen laatu turvattava

Vaadimme, ettei tutkintorakenneuudistuksen varjolla pyritä karsimaan hyviä pääaineopintoja korvaamalla ne yleisopinnoilla, etenkin filosofian kohdalla. Koko valtiotieteelliselle tiedekunnalle suunnatut yhteiset opinnot eivät kykene korvaamaan edes osia muista tiedekunnan pääaineista metodeiltaan ja näkökulmaltaan selkeästi eroavan käytännöllisen filosofian perusopinnoista. Toivomme siis, että tiedekunnan yhteiset opinnot toteutuvat korkeintaan pakollisen sivuaineen muodossa ja jättävät perus- ja aineopinnot rauhaan.

Lisäksi huomautettakoon, että pakollisten opintojen määrän lisääminen vähentää entisestään pienten kurssien osallistujamääriä. Myös filosofian perinteeseen olennaisesti kuuluva keskustelukulttuuri köyhtyy massaluentoihin ja kirjatentteihin painottumisen myötä.

Pakolliset 25 opintopistettä yhteisiä opintoja vaarantaa myös etenkin filosofianopiskelijoille olennaisen laajan asiantuntijuuden. Pääaineeseen ja omaehtoisiin opintoihin nimittäin on budjetoitu uuden opintokokonaisuuden vuoksi nykyistä vähemmän opintopisteitä. Esimerkiksi pääaineen aineopintoja on uudessa mallissa 25–34 opintopistettä, vaikka tällä hetkellä käytännöllisen filosofian aineopinnot ovat 25–45 opintopisteen suuruiset. Uudessa mallissa syventymiselle tosin on potentiaalista tilaa vapaavalintaisten opintojen kohdalla, mutta tällöin pääaineen asiantuntijuus hankitaan sivuaineiden kustannuksella. Pakollisen yhteisopinnot myötä opiskelijan on nimittäin valittava oman pääaineen entisenlaajuisten opintojen tai kahta sivuainetta sisältävän tutkinnon välillä; molemmat eivät tutkintoon mahdu. Mahdollisuudet erikoistua yhdistämällä filosofinen asiantuntemus yhteen tai useampaan hyvinhallittuun sivuaineeseen kaventuvat - diversiteetti vähenee. Toisaalta tutkintojen monipuolisuuden ohella haluamme varmistaa, että myös yhden pitkän sivuaineen kyllin laaja opiskeleminen on edelleen uudessa mallissa mahdollista. Juuri tarkoituksenmukaisesti valitut sivuaineet ovat filosofeille tärkeitä osaamisen monipuolisuuden, asiantuntijuuden yksilöllisyyden ja näin myös työmarkkinoiden kannalta.

On lisäksi huomionarvoista, että uudistuksen myötä teoreettisen ja käytännöllisen filosofian opiskelijat asetetaan eriarvoiseen asemaan filosofianopinnot ja sivuaineiden laajuuden suhteen. Haluamme, että filosofiaan perehdytään opinnoissa riittävästi. Opiskelijat tahtovat laadukasta opetusta aineesta, jota ovat tulleet lukemaan.

Kom- mentti

Mikäli uudistus etenee

Jos ehdotettu 25 opintopisteen kaikille pakollinen kokonaisuus kuitenkin muodossa tai toisessa toteutetaan, asetumme samoille linjoille käytännöllisen filosofian oppiaineen kanssa (ks. Kristian Klockarsin lähettämät kommentit).

Etenkin haluamme esittää painokasta kritiikkiä ehdotettujen kursien sisältöjen yleisestä hämyisyydestä: otsikot ja aiheet ovat järin monitulkintaisia, ja epäilemme, mahtaako näissä puitteissa olla mahdollista antaa napakkaa, hyödyllistä ja ennen kaikkea laadukasta opetusta. Yleisesti haluamme kyseenalaistaa, onko yhteisten opintojen oltava juuri 25 opintopisteen laajuiset, ja jos laajuus onkin jo lukkoonlyöty, voidaan pohtia, onko viiden eri kurssin pitäminen tarpeen, vai voisiko pistemäärän saavuttaa vähemmällä mutta mielekkäämmin rajatuilla, suuritöisemmällä kursseilla. Haluamme lisäksi huomauttaa, että ehdotetut kurssit painottuvat vahvasti sosiologiaan esimerkiksi taloustieteen ja filosofian kustannuksella. Vaikka pa kurssi 3 ei vielä näytä noteeraavan yhteiskunnallisen muutoksen taloudellista aspektia lainkaan, ja kurssiin 5 puolestaan saataisiin huomasti lisäarvoa globaalin etiikan ja ympäristöfilosofian huomiomisesta.

Sisältöjä tutkittaessa kiinnitimme huomiota myös kurssien osittaiseen päällekkäisyyteen: esimerkiksi juuri kurssi 3 (muutosprosessit) näyttää puivan miltei samoja asioita kuin 4 ja 5 (Suomi- ja globalisaatiokurssit), mutta yleisellä tasolla. Ehdotamme, että ainakin näiden kurssien määrää ja laajuutta vielä harkitaan, jolloin aikaa ja opintopisteitä voitaisiin ladata varsin laajalta ja suuritöiseltä vaikuttavaan kurssiin 2. Suuria yhteiskuntateorioita käsittelevä kokonaisuus vaikuttaa nimittäin varsin relevantilta, kunhan laajuus rajataan mielekkääksi, ettei nimiviidakon läpikäly vesity liian kiireen tai pinnallisuuden vuoksi.

Kiinnitämme huomiota myös kurssiin 1, josta oli mahdollisuuksia sukeutua varsin hyödyllinen katsaus yhteiskuntatieteiden peruskäsitteisiin, kysymyksenasetteluihin ja metodologiaan; tähän oppiaineellamme voisi olla tieteenfilosofista annettavaa. Muutenkin on oleellista muistaa, että vaikka filosofia ei varsinaisesti olekaan yhteiskuntatiede, se ei myöskään ole yhteiskuntatieteistä erillistä: filosofia tekee valtiotieteiden kentässä tärkeää pohjatyötä paitsi edellä mainitun yhteiskuntatieteiden tieteenfilosofian kautta, myös tarjoamalla olennaisia näkökulmia esimerkiksi etiikan, ympäristöfilosofian, oikeudenmukaisuusteorioiden ja ylipäätään yhteiskuntafilosofian kautta. Siksi pyydämme huomioimaan käytännöllisen filosofian tarjoaman sisällön pakollista yhteisopintojaksoa suunnitelllessanne.

Kom- mentti

Lopuksi

Dilemma ry:n hallitus haluaa siis edelleen kyseenalaistaa pakollisten 25 opintopisteen yhteisten opintojen tarkoituksenmukaisuuden ratkaisuna vaatimukseen laajoista kandidaatintutkinnoista. Onko pakollisen osuuden oltava opinnotisteiltään näin laaja, käsitettävä juuri viisi eri kurssia ja vaadittava tiedekunnalta uuden, kuitenkin ylimalkaisuudessaan mitään muita opintoja korvaamaan kykenemättömän opetuksen järjestämistä? Emme halua, että yleisopintojen varjolla ajetaan alas käytännöllisen filosofian toimivia pääaineopintoja: kaikille suunnatuilta yleiskursseilta ei voi oppia sitä ajattelun tapaa ja perinnettä, jota käytännöllisessä filosofiassa vaalitaan – ainakaan ellei yhteisiin opintoihin lisätä rajusti filosofista painotusta. Niinpä toivomme, että toteutuessaan kaikille yhteiset opinnot ovat käytännöllisille filosofeille todella vain pakollinen sivuaine. Tälläkin tavoin toteutuessaan yhteisopinnot kuitenkin kaventavat opiskelijan mahdollisuuksia opiskella monipuolisesti ja riittävän pitkälle erikoistuneeksi asiantuntijaksi.

Jos ehdotus yhteisestä opintojaksosta kuitenkin jatkaa tietään kohti toteutumista, toivomme, että otatte paitsi käytännöllisen filosofian, myös muiden oppiaineiden sekä opiskelijoiden näkemykset aidosti huomioon. Ennen kaikkea pyydämme, että alkukesän ehdotusta yhteisten opintojen sisällöstä ja jaottelusta jalostetaan vielä paljon, kriittisesti sekä huolella. Muutoksen mahdollisesti lopulta toteutuessa haluamme myös, että opiskelijoita – niin uusia kursseja käyviä kuin muitakin – kannustetaan tavallistakin aktiivisemmin, avoimemmin ja yksityiskohtaisemmin antamaan palautetta opintojaksosta, ja että heillä on oltava aito mahdollisuus tulla kuulluksi ja vaikuttaa siirtymäkaudella kurssien muotoutumiseen ja toteutukseen.

Kommentit on laadittu Dilemma ry:n jäsenistön eli filosofianopiskelijoiden keskenään sekä oppiaineen edustajien kanssa käymien keskustelujen pohjalta. Keskusteluihin ovat osallistuneet Dilemma ry:n hallituksesta Anni Tolvanen, Juuso Kähönen, Niko Lempa, Otto Rajala, Henri Hyvönen, Heli Eronen, Niina Niemi, Jori Käis, Maria Hämeen-Anttila, Pieta Päällysaho ja Ville Airaksinen sekä Dilemma ry:n muista jäsenistä Matti Petteri Pöntiö, Joonas Martikainen ja Huu Tiainen. Oppiainetta ovat keskusteluissa edustaneet professorit Timo Airaksinen ja Uskali Mäki, yliopistonlehtorit Heta Gylling, Kristian Klockars ja Olli Loukola sekä keskiryhmän oppiainetyöryhmän jäsen Teemu Toppinen.

Dilemma ry:n puolesta
Juuso Kähönen, käytännöllisen filosofian opintovastaava
Anni Tolvanen, puheenjohtaja
Heli Eronen, varapuheenjohtaja